

הלבנות טמאת אכלין פרק ד

א. כִּמָּה שְׁעוֹר אֲכָלִין לְטִמְאַה לְטִמְאַת עֲצָמָן, כָּל שֶׁהֵן: אֶפְלוֹ שְׁמֶשׁ אוֹ חֲרָדֵל, מִטְּמֵא שְׁנֵאמָר "מִכָּל-הָאֲכָל אֲשֶׁר יֹאכֵל" (ויקרא יא, לד), כָּל שֶׁהוּא. וְאִין אֲכָל טֵמָא מִטְּמֵא אֲכָל אַחֵר אוֹ מִשְׁקִין אוֹ יָדַיִם עַד שִׁיְהִיָּה בּוֹ כְּבִיצָה, בְּלֹא קִלְפָתָהּ. וְכֵן הָאוֹכֵל אֲכָלִין טֵמָאִים אֵינוֹ נִפְסֵל עַד שִׁיאֲכָל כְּבִיצָה וּמִחְצָה, וְזֶה הוּא חֲצִי פָּרֶס.

ב. הַמִּשְׁקִין מִטְּמָאִין כָּל שֶׁהֵן, וּמִטְּמָאִין בְּכָל שֶׁהֵן: אֶפְלוֹ טַפַּת מִשְׁקִין טֵמָאִין כִּחֲרָדֵל שְׁנִגְעָה בְּאֲכָלִין, אוֹ בְּכָלִים, אוֹ בְּמִשְׁקִין אַחֲרִים נְטִמָּאוּ. וְאֵף עַל פִּי כֵן, אִין הַשּׁוֹתֶה מִשְׁקִין טֵמָאִין נִפְסֵל, עַד שִׁישְׁתֶּה רְבִיעִית כְּמוֹ שֶׁבִּאֲרָנוּ.

ג. כָּל הַמִּשְׁקִין מִצְטָרְפִין לִפְסֵל אֶת הַגּוֹיָה, לְרְבִיעִית. וְכָל הָאֲכָלִין מִצְטָרְפִין לְכְּבִיצָה, לְטֵמָא טֵמָאת אֲכָלִין, וּלְכַחְצֵי פָּרֶס, לִפְסֵל אֶת הַגּוֹיָה: אֶפְלוֹ חֲטָה עִם קֶמַח עִם בָּצֵק, עִם תְּאֵנָה וּבֶשֶׂר וְכִיּוֹצֵא בָּאֵלוֹ הַכֹּל מִצְטָרֵף.

ד. הָעוֹר הַמִּחֲכָר בְּבֶשֶׂר, וְהַמָּרָק וְהַתְּבָלִין וְהָאֵלֶּל, אֵף עַל פִּי שֶׁמִּקְצָתוֹ חֲשֵׁב עָלָיו וּמִקְצָתוֹ לֹא חֲשֵׁב עָלָיו, מִקְצָתוֹ פְּלִטָתוֹ חִיָּה וּמִקְצָתוֹ פְּלִטָתוֹ סִכּוֹן, וְהַעֲצָמוֹת הַמִּחֲכָרִין בְּבֶשֶׂר, וְהַגִּידִים וְהַמְּקוֹמוֹת הָרָפִים מִן הַקֶּרְנִים וְהַטְּלָפִים, וְהַכִּנְפִים וְהַנּוֹצָה, וְהַמְּקוֹמוֹת הָרָפִים מִן הַצְּפָרְנִים וּמִן הַחֲרָטוּם הַמְּכַלְעִין בְּבֶשֶׂר כָּל אֶחָד מֵאֵלוֹ מִטְּמָאִין וּמִטְּמָאִין וּמִצְטָרְפִין לְכְּבִיצָה, אוֹ לְכַחְצֵי פָּרֶס.

ה. כְּבִיצָה אֲכָלִין טֵמָאִים שֶׁהֵנִיחַן בַּחֲמָה, וְנִתְמַעְטוּ אֵינָן מִטְּמָאִין; וְכֵן כְּזִית מִן הַמֵּת אוֹ מִן הַנִּבְלָה וְכַעֲדָשָׁה מִן הַשֶּׁרֶץ שֶׁהֵנִיחַן בַּחֲמָה, וְנִתְמַעְטוּ טְהוֹרִין. כְּזִית חֵלֶב וָדָם וְנוֹתֵר וּפְגוּל שֶׁהֵנִיחַן בַּחֲמָה, וְנִתְמַעְטוּ אֵין חֵיבִין עָלֵיהֶן פֶּרֶת. הֵנִיחַן בְּגִשְׁמִים, וְנִתְפָּחוּ חֲזָרוּ לְכִמּוֹת שֶׁהָיוּ: בֵּין לְטִמְאַה חֲמוּרָה, בֵּין לְטִמְאַה קֵלָה, בֵּין לְאֶסוּר.

ו. עָלֵי בָצָלִים וּבְנֵי בָצָלִים שֶׁהֵן חֲלוּלִין אִם יֵשׁ בָּהֶם רִיר, מִשְׁתַּעְרִין כְּמוֹת שֶׁהֵן; וְאִם הָיוּ חֲלוּלִין וְרִיקָנִין, מִמַּעַף אֶת חֲלָלָן. פֶּת סִפְגָּנִין, מִשְׁתַּעְרֶת כְּמוֹת שֶׁהָיָה; וְאִם יֵשׁ בָּהּ חֲלָל, מִמַּעַף אֶת חֲלָלָהּ.

ז. בֶּשֶׂר הָעֵגֶל שֶׁנִּתְפָּח, וּבֶשֶׂר זִקְנָה שֶׁנִּתְמַעַט מִשְׁתַּעְרִין כְּמוֹת שֶׁהֵן. הָאֵגוֹז וְהַתְּמָרָה וְהַשֶּׁקֶד הַמִּתְקַרְקֵשִׁין, מִשְׁתַּעְרִין כְּמוֹת שֶׁהֵן.

ח. כָּל שֶׁטְמָאתוֹ וְשִׁעוּרוֹ שׁוּוֹין, מִצְטָרְפִין זֶה עִם זֶה; הָיוּ טֵמָאתָן שׁוּוֹין אֲבָל לֹא שִׁעוּרָן, אוֹ שִׁעוּרָן אֲבָל לֹא טֵמָאתָן אֵין מִצְטָרְפִין, וְאֶפְלוֹ לְטֵמָא כִּקְל שֶׁבִּשְׁנִיָּהֶן.

ט. כִּיצַד טֵמָאתוֹ וְלֹא שִׁעוּרוֹ, כְּגוֹן בֶּשֶׂר הַמֵּת וְרִקָּב שָׁלוּ; שִׁעוּרוֹ וְלֹא טֵמָאתוֹ, כְּגוֹן בֶּשֶׂר הַמֵּת וּבֶשֶׂר הַנִּבְלָה. וְאִין צָרִיךְ לוֹמַר שֶׁאִם לֹא הָיוּ שׁוּוֹין לֹא בִשְׁעוּר וְלֹא בְטִמְאַה, כְּגוֹן בֶּשֶׂר הַנִּבְלָה וּבֶשֶׂר הַשֶּׁרֶץ שֶׁאֵין מִצְטָרְפִין.

י. אֲכָלִין טֵמָאִים שִׁעוּרָן שׁוּוֹה, שְׁכָל אֲכָל טֵמָא אֵינוֹ מִטְּמֵא אֲלֵא בְּכְבִיצָה; וְטֵמָאתָן שׁוּוֹה, שְׁכָל אֲכָל טֵמָא אֵינוֹ מִטְּמֵא אֲלֵא בְּמַגֵּעַ, וְאֵינוֹ מִטְּמֵא אָדָם, וְלֹא כָלִים. לְפִיכֵךְ מִצְטָרְפִין לְטֵמָא כִּקְל שֶׁבִּשְׁנִיָּהֶן.

יא. כיצד: כחצי ביצה אכל ראשון וכחצי ביצה אכל שני, שבללן זה בזה הרי זה שני; ואם נגע בתרומה, פסלה. כחצי ביצה אכל שני וכחצי ביצה אכל שלישי, שבללן הרי זה שלישי. וכן כל כיוצא בזה. אפלו חצי ביצה אכל ראשון וחצי ביצה אכל רביעי שלקדש, שבללן זה בזה הרי הכל רביעי.

יב. כביצה אכל ראשון וכביצה אכל שני, שבללן זה בזה הכל ראשון; חלקן, כל אחד מהן שני. נפל זה לעצמו וזה לעצמו על כפר שלתרומה, פסלוהו; נפלו שניהן כאחת, עשוהו שני.

יג. כביצה אכל שני וכביצה אכל שלישי, שבללן זה בזה הרי הכל שני; חלקן, כל אחד מהן שלישי. נפל זה לעצמו וזה לעצמו על כפר שלתרומה, לא פסלוהו; נפלו שניהן כאחת פסלוהו, מפני שעשוהו שלישי.

יד. כביצה אכל ראשון וכביצה אכל שלישי, שבללן זה בזה ראשון; חלקן, זה שני וזה שני שהשלישי שנגע בראשון, נעשה שני. כשתי ביצים אכל ראשון, וכשתי ביצים אכל שני שבללן הכל ראשון. חלקן לשנים, כל אחד מהן ראשון; חלקן שלוש חלקים או ארבעה, כל אחד מהן שני.

טו. וכן כשתי ביצים אכל שני, וכשתי ביצים אכל שלישי שבללן הכל שני. חלקן לשנים, כל אחד מהן שני; לשלושה ולארבעה, הרי כל אחד מהן שלישי.

הלבנות טמאת אכלין פרק ה

א. ידות האכלין, הן העצים הרפין הסמוכין לאכל שהאכל נתלה בהן מן האילן, כמו עקצי תאנים והאגסים וקצת האשכול; וכן הגרענים, וכיוצא בהן מדברים שהאכל צריך להן. ושומרי האכלין, הן הקלפה שעל האכל שהיא שומרת אותו; וכן כל כיוצא בזה.

ב. כל שהוא יד, ואינו שומר מטמא ומטמא, ולא מצטרף; וכל שהוא שומר אף על פי שאינו יד, מטמא ומטמא ומצטרף; וכל שאינו לא שומר ולא יד אינו מטמא ולא מטמא, ואין צריך לו שומר שאינו מצטרף.

ג. כיצד מטמא ומטמא, ואינו מצטרף: שאם נגעה טמאה ביד, נטמא האכל התלוי בו; ואם נגעה טמאה באכל, נטמאת היד. ואין היד מצטרפת עם האכל, להשלימו לכביצה או לחצי פרס; אבל אם היה שומר, הרי זה מצטרף לכביצה ולחצי פרס.

ד. כשם שיד לטמאה, כך יד להכשר שאם הכשר היד, הכשר כל האכל התלוי בו; ויש יד לפחות מכוזת, ויש שומר לפחות מכפול. ושומר שחלקו, אינו מצטרף עם האכל.

ה. ומניין לשומרי אכלין שהן מטמאין עם האכלין כשהן מחברין בהן, שנאמר "על-כל-זרע זרוע אשר יזרע" (ויקרא יא, לו): כדרך שבני אדם מוציאים לזריעה, חטים בשעוריהן, ושעורים בקלפיהן, ועדשים בקלפיהן; והוא הדין לשאר השומריין.

ו. ומניין לידות האכלין שהן מטמאות ומטמאות כשהן

מחברין עם האכל, שנאמר "טמא הוא, לכם" (ויקרא יא, לח) לכל שבצרכיכם. הבוצר לגת, אין לו ידות שהרי אין לו צרך ביד, מפני שמוציא את המשקה. הקוצר לספוח, אין לו ידות שהרי אינו צריך ליד.

ז. כל ידות האכלין שבססן בגרן, טהורין. פסיגה שלאשכול שרקנה, טהורה; ואם נשתיר בה גרגר אחד הרי זו יד לאותו גרגר, ומקבלת טמאה. וכן שרביט תמרה שרקנו, טהור; שיר בו תמרה אחת, טמא. וכן שרביט קטניות שרקנו, טהור; שיר בו גרגר אחד, מקבל טמאה.

ח. לעולם אין שומר, על גבי שומר; אלא שומר אחד בלבד הסמוך לאכל, הוא הנחשב עמו. שלוש קלפות בפצל: פנימית בין שלמה בין קדורה, מצטרפת; אמצעית שלמה מצטרפת, קדורה אין מצטרפת; החיצונה בין כף ובין כף, טהורה.

ט. כל הקלפין מטמאות ומטמאות ומצטרפות, מפני שהן שומר. קלפי פולין וקלפי תרמוסין זרקן, אינן מטמאות; כנסן לאכלין, מטמאין: ואם נשאר בהן אכל בין כף ובין כף, מטמאין. קלפי מלפפון אף על פי שאין בהן מתוך המלפפון, מטמאות טמאת אכלין.

י. השעורים בזמן שהן יבשין, קלפתן מצטרפת עמהן; ובזמן שהן לחין, אין מצטרפת. אבל החטה בין לחה בין יבשה, קלפתה מצטרפת.

יא. כל הגרענין מטמאות ומטמאות ולא מצטרפות, חוץ מגרענת הרטב; אבל שלתמרה יבשה, אין מצטרף. החותל שעל הגרענה שלרטב, אין מצטרף; ושעל גרענת היבשה, מצטרף מפני שהוא דבוק באכל, נחשב כאכל.

יב. גרענה שלרטב שיצאת מקצתה כל שכנגד האכל מצטרף, והיוצא אינו מצטרף. וכן עצם שיש עליו בשר, כל שכנגד הבשר מצטרף. היה עליו הבשר מצד אחד, אין מצטרף ממנו אלא העצם שתחת הבשר עד חלל העצם; ואם לא היה לעצם חלל, רואין אותו כאלו הוא כעבי האזוב, ושאר העצם אין מצטרף, שהעצמות לבשר כמו שומר הן חשובין. קליה שהיה עליה בשר, אפלו כפול גורר את כלה לטמאה.

יג. גרעני זיתים וגרעני תמרה אף על פי ששלקן לאכלין, אין מטמאין. גרעני חרובין אף על פי שכנסן לאכלין, אין מטמאין; שלקן לאכלין, מטמאין.

יד. אלו מטמאין ומטמאין ומצטרפין שרשי השום והבצלים והקפלוטות בזמן שהן לחין, והפטמה שלהן בין לחה בין יבשה, והעמוד שהוא מכון כנגד האכל, ושרשי החזרין והנפוס; ושרשי צנון גדול מצטרף, והסיב שלו אינו מצטרף; ושרשי המתנה והפיגם, ושרשי ירקות שדה וירקות גנה שעיקרן לשתלים, והשדרה שלשבלת והלבוש שלה, ועקצי תאנים וגרגרות, והכליסין והחרובין.

טו. ואלו מטמאין ומטמאין ולא מצטרפין שרשי השום והבצלים והקפלוטות בזמן שהן יבשין, והעמוד שאינו מכון כנגד האכל, ומלעין שלשבלים והן השערות השחורות שבראש השבלת שהן דומין כמו מסר, ועקצי האגסין והקרסטמלין

והפרישין והעזורין, ועקץ דלעת טפח הסמוך לאכל, ועקץ קנדם טפח.

זו. וכן יד הפרכיל טפח מכאן וטפח מכאן, והפרכיל הוא השריג שהאשכולות תלויין בו, ויד האשכול כל שהוא, וזנב האשכול שרקנו, ויד המכבד שלתמרה ארבעה טפחים, והמכבד הוא העץ האדם שהשרביטין תלויין בו והתמרין דבוקות בשרביטין, וקנה שלשבלת שלושה טפחים; ויד כל הנקצרים שלושה טפחים, ושאין דרכן להקצר ידיהן ושרשיהן כל שהן: כל אלו מטמאין ומטמאין ולא מצטרפין, מפני שהן ידות אכלין.

יז. ואלו לא מטמאין ולא מטמאין ולא מצטרפין שאר כל העקצים, ושרשי קלסי הכרוב, וחלפות תרדין וחלפות הלפת, והן העיקרין שנשארו בקרקע פשלקטו הכרוב והלפת וחזרו והחליפו, וכל השרשין שדרךן להגזז שנעקרו עם האכל.

יח. הפטמה שלרמון מצטרפת, והנץ שלו אינו מצטרף. הרמון והאבטיח שנמוק מקצתו, אין הנשאר חבור לאותו שנמוק; ואין הנשאר מן הקלפה מצטרף, שהרי אין שמירתו מועלת כלום. וכן אם היה שלם מכאן ומכאן, ונמוק מן האמצע אין הצדדין חבור זה לזה, ואין קלפתו מצטרפת. עלי ירקות ירקין, מצטרפין; ולבנים אין מצטרפין, שהרי אינן כלום.

הלכות טמאת אכלין פרק ו

א. האגוזים והשקדים שנסדקה קלפתן עדין הוא חבור לאכל, עד שירצץ את הקלפה. ביצה מגלגלת משיקב בה מקום לגמעה ממנו, אין שאר קלפתה חבור. ושלוקה, קלפתה חבור עד שירצץ את הקלפה; ואם נתבלה בקלפתה אף על פי שרצצה, בלה חבור.

ב. עצם שיש בו מוח, חבור עד שירצץ. צמר שפראשי הכבשים ושער שבזקן התישים אף על פי שחרכן באור הרי הן חבור, עד שיתחיל לתלש.

ג. כנפי חגבים וקשקשי דגים אף על פי שהעביר ספין עליהן, חבור עד שיתחיל לקלף.

ד. הרמון שפרדו, חבור עד שיקיש עליו בקנה. השרביטין שלתמרים, אינן חבור זה לזה. מלפפון שחתכו ונתנו על השלחן, חבור עד שיתחיל לפרק; התחיל לפרק חתכה וכל העולה עמה חבור, והשאר אינו חבור. פיקה התחתונה חבור לעצמה, ואינה חבור לחתכות.

ה. היו שנים או שלושה מלפפונות, וחתך כל אחד מהן והניחן על השלחן, והתחיל באחד מהן זה שהתחיל בו חבור, והשאר אינו חבור; אפלו אמר חציו אני אוכל שחרית וחציו ערבית זה החצי שהתחיל בו חבור, והשאר אינו חבור.

ו. המחתך ירקות וכיוצא בהן לבשל אף על פי שלא מרק והבדיל, אינו חבור: אלא אם נטמא זה לא נטמא זה, אף על

פי שהוא מערה בו. חתך לכבש או לשלק או להניח על השלחן
הרי זה חבור, ואפלו התחיל לפרק מה שחתך.

ו. כל אכל שעדין לא פרקו, חבור; ואם נטמא מקצתו, נטמא
כלו.

ח. אכל שנפרס ומערה במקצת, ונגע טמא באחד מהן אם אחז
בזה שנגע בו והשני עולה עמו, הרי זה חבור; ואם כשאוחז
בזה הטמא ומגביהו, ישמט האחר ויפל אינו חבור, אלא הרי
זה האחר כנוגע בראשון שננטמא.

ט. כל האכלין שהיו עלין או קלחין מחברין בהן את שדרפן
להאחז בעלה אוחזין אותו בעלה, בקלח אוחזין אותו בקלח:
אם נתלה עמו הרי זה חבור בטבול יום, ואין צריך לומר בשאר
טמאות. וכן אם היה לו יד, אוחזין אותו ביד שלו; היה לו יד
ועלה, אוחזין אותו באיזה מהן שירצה. לא היה לו יד ולא עלה
בזה אמרו אם אוחז בטמא והשני עולה עמו, חבור; ואם לאו,
אינו חבור.

י. האגוזים שקבצן בעקציהן פשהן רכין, ואמנן כלן כמו חבל,
וכן הבצלים שחברן בדרך הזאת הרי אלו חבור. התחיל לפרק
באגוזים ולפקל בבצלים, אין השאר חבור: אפלו היו לפניו
מאה כור אין כלן חבור, שהרי הוכיח שדעתו לפרק הכל.

יא. קליעה שלשום שנפלו משקין על אחד מהן הוא טמא,
וחברו טהור: שאין חברי אדם חבור לכל דבר. וכן אתרוג
שנפרס, ותחבו בכוש או בקיסם אינו חבור. עיסה שלשה במי
פרות הרי זו אינה חבור, שאין לה דבר שמחבר את האכלין
אלא שבעה משקין בלבד.

יב. הממעך אכלין זה בזה וקבצן, כגון הדבילה והתמרים
והצמוקין שקבצן ועשאן גוף אחד אינן חבור; לפיכך עגול
שלדבילה שנפלו משקין טמאין על מקצתו הרי זה נוטל ממנו
מקום המשקה בלבד, והשאר טהור.

יג. התמרים והגרורות ששלקן ונעשו אם, הרי אלו חבור.
הזיתים שעטנן ונעשו גוש אחד הרי זה חבור, מפני שמתחלה
לא נתנן למעטן אלא על מנת שיינקו זה מזה; לפיכך שרץ
שנמצא על אם שלזיתים, והן זיתים שנעשו כלן גוף אחד אפלו
נגע בכשעורה הכל טמא, שהכל גוף אחד.

יד. היתה לו אם שלזיתים ועתיד להפכה פיון שתקע בה את
היתד, אף על פי שיש בה גושים הרבה, אינן חבור; ואם
משהפכה נעשו אם, אינן חבור.

טו. אכל פרוד שהוא כלו מכנס ודבק זה בזה אף על פי שאינו
חבור להטמא, ואינו כגוף אחד כמו שבארנו הרי הוא מצטרף
לכביצה, לטמא אכלים אחרים; ואם לא כנסו, אלא הרי הוא
מפרד כמעשה קדרה והקטניות אינו מצטרף: עד שיקבצם,
ויעשה אותן גוש אחד.

טז. היו גושים הרבה זה בצד זה, ונגע אב הטמאה באחד
מהן הרי הוא ראשון, והגוש שבצדו שני, והגוש שבצד השני
שלישי, ושבצד השלישי רביעי.

יז. כפר שלתרומה שהיתה ראשון לטמאה, והשיך לה אחרות

כָּלֶן רֹאשׁוֹן ; פִּרְשָׁה הִיא רֹאשׁוֹן, וְכָלֶן שְׁנִיּוֹת. הִיְתָה שְׁנִיָּה, וְהַשִּׁיךְ
לָהּ אַחֲרוֹת כָּלֶן שְׁנִיּוֹת ; פִּרְשָׁה הִיא שְׁנִיָּה, וְכָלֶן שְׁלִישִׁיּוֹת. הִיְתָה
שְׁלִישִׁית, וְהַשִּׁיךְ לָהּ אַחֲרוֹת הִיא שְׁלִישִׁית, וְכָלֶן טְהוֹרוֹת : בֵּין
שְׁפָרְשׁוּ, בֵּין שְׁלֹא פָרְשׁוּ.

יח. כְּפָרוֹת שֶׁלְתְּרוּמָה נוֹשְׁכוֹת זֹו בְּזֹו נְטִמָּאת אַחַת מֵהֶן בְּשַׁרְץ
כָּלֶן רֹאשׁוֹן, וְאַף עַל פִּי שְׁפָרְשׁוּ אַחֵר מִכָּאן ; נְטִמָּאת אַחַת מֵהֶן
בְּמַשְׁקִין טִמְאִין כָּלֶן שְׁנִיּוֹת, וְאַף עַל פִּי שְׁפָרְשׁוּ אַחֵר מִכָּאן ;
נְטִמָּאת אַחַת מֵהֶן בִּידֵי־ם כָּלֶן שְׁלִישִׁיּוֹת, וְאַף עַל פִּי שְׁפָרְשׁוּ :
מִפְּנֵי שֶׁהָיוּ גוֹף אֶחָד בְּשַׁעַת טִמְאַתָּן.